

הכנסת העשרים וחמש

יוזם : חבר הכנסת ינון אזולאי

פ/5778/25

הצעת חוק חובת שליחת בקשת תשלום טרם עיקול ותפיסה של נכסים המוחזקים בידי צד שלישי (תיקוני חקיקה), התשפ"ה-2025

1. תיקון פקודת המסים (גבייה)
בפקודת המסים (גבייה)1, בסעיף 7, אחרי פסקה (1), יבוא :

"(א1) שלושה ימים טרם הטלת צו העיקול כאמור בפסקה (1), ישלח הפקיד לסרבן בקשת תשלום באמצעות מערכת תשלומים מידיים, אלא אם היה לרשם יסוד סביר להניח ששליחת בקשה כאמור עלולה לסכל את הגבייה ;
בפסקה זו –

"מערכת מבוקרת" – כהגדרתה בחוק מערכות תשלומים, התשס"ח-2008 ;

"מערכת תשלומים מידיים" – מערכת מבוקרת המאפשרת לשלוח לחייב בקשות לתשלום מידי.".

2. תיקון חוק המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות
בחוק המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות, התשנ"ה-1995³, בסעיף 3, אחרי סעיף קטן (ג) יבוא :

"(ג1) על אף האמור בכל דין, שלושה ימים טרם נקיטת הליכים כאמור בסעיף קטן (ג), ישלח מנהל המרכז אל החייב בקשת תשלום באמצעות מערכת תשלומים מידיים, אלא אם היה למהל המרכז יסוד סביר להניח ששליחת בקשה כאמור עלולה לסכל את הגבייה ;
בסעיף קטן זה –

"מערכת מבוקרת" – כהגדרתה בחוק מערכות תשלומים, התשס"ח-2008 ;

¹ חוקי א"י, כרך ב', עמ' (ע) 1374, (א) 1399.

² ס"ח התשס"ח, עמ' 184.

³ ס"ח התשנ"ה, עמ' 170.

⁴ ס"ח התשס"ח, עמ' 184.

”מערכת תשלומים מידיים” – מערכת מבוקרת המאפשרת לשלוח לחייב בקשות לתשלום מידי.”

תיקון חוק ההוצאה לפועל 3. בחוק ההוצאה לפועל, התשכ”ז-1967, בסעיף 43, בסופו יבוא ”שלושה ימים בטרם יצווה על עיקול כאמור, ישלח רשם ההוצאה לפועל אל החייב בקשת תשלום באמצעות מערכת תשלומים מידיים, אלא אם היה לרשם יסוד סביר להניח ששליחת בקשה כאמור עלולה לסכל את הגבייה; בסעיף זה –

”מערכת מבוקרת” – כהגדרתה בחוק מערכות תשלומים, התשס”ח-2008;

”מערכת תשלומים מידיים” – מערכת מבוקרת המאפשרת לשלוח לחייב בקשות לתשלום מידי.”

ד ב ר י ה ס ב ר

במסגרת גביית חובות וקנסות, רשויות שונות מעקלות חשבונות בנק של אזרחים פרטיים. לעתים קרובות העיקול מגיע לאזרח החייב במפתיע, כאשר הוא אינו יודע מהי סיבת העיקול ואף אינו מודע לקיומו של החוב – ורק לאחר הטלת העיקול הוא מתוודע לקיומו. עיקול חשבון הבנק משבש באופן מידי את כלל אורחות החיים – נכסיו של אדם מופקעים מידי, הוא נותר ללא יכולת להתנהל באופן סדור ופעמים רבות שגרת יומו מושבתת לחלוטין. לפיכך, יש להשתמש בכלי זה במשורה, בצורה מאוזנת ובזהירות רבה.

זאת ועוד, הפגיעה אף חמורה יותר כאשר מדובר בבעל עסק עצמאי, כך שלקוח המבקש להעביר תשלום למי שחשבונו עוקל, יקבל התראה כי החשבון אליו הוא מבקש להעביר תשלום הוא חשבון מעוקל, מה שעשוי לפגוע בשמו הטוב ובמוניטין של אותו בעל עסק או עצמאי. במרבית המקרים, פגיעה זו אינה מיידתית ביחס לחוב עצמו, ומרבית הנפגעים במקרים אלו הם אנשים מן השורה אשר נקלעו לסיטואציה בתום לב ולא מתוך כוונה להימנע מתשלום חוב.

כיום, עם התפתחות הטכנולוגיה ועולמות הפינטק, ישנן מערכות המאפשרות שיגור של דרישת תשלום – מאת הגוף המבקש לגבות – ישירות אל החייב, באמצעים אלקטרוניים ובגובה המדויק של החוב. שימוש באמצעים שכאלו יביא לסגירת חובות רבים במהירות וביעילות, יפחית בצורה משמעותית את העיקולים ויחסוך עבודת גבייה רבה. דרישת תשלום כאמור תאפשר לאותם חייבים לשלם את החוב בטרם ינקטו אמצעים חריפים כנגדם. כך, ימוקדו מאמצי הגבייה של הרשויות באותם חייבים המתחמקים באופן אקטיבי מתשלום חובותיהם, מה שממילא יביא למיצוי גבוה יותר של גביית חובות. על כן, בהצעת חוק זו מוצע להחיל חובת שליחת התראת תשלום במערכת תשלומים אלקטרונית – הפועלת על פי חוק מערכות תשלומים, ומאפשרת תשלום מהיר ויעיל של החוב. באופן שכזה תינתן לחייב הזדמנות אמיתית והוגנת לשלם את חובו מבלי שינקטו נגדו הליכי עיקול, ומאידך, הרשויות הגובות יאלצו לנקוט פחות הליכי גבייה אקטיביים, בעוד שבפועל אחוז גביית החובות צפוי לעלות. לפי הצעת החוק, על הממונה על הגבייה, בכל אחד מהגופים המנויים בהצעה, לשגר דרישת תשלום שלושה ימים טרם נקיטת אמצעי עיקול, על מנת לאפשר לחייב זמן סביר להסדיר את חובו, וזאת אלא אם שליחת הבקשה עלולה לסכל את הגבייה.

בהתחשב בנזקים הישירים והעקיפים הכלולים בעיקול חשבונות, על המחוקק לעשות מאמץ להקל את עוצמת הפגיעה והיקפה. שימוש במערכות המתקדמות הקיימות כיום, יפחית בצורה משמעותית את היקפי העיקולים ואף צפוי ליעל את תהליך הגבייה – באופן שייטיב הן עם האזרח והן עם הרשויות.

הוגשה ליו”ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ז’ באייר התשפ”ה (05.05.2025)

⁵ ס”ח התשכ”ז, עמ’ 116.
⁶ ס”ח התשס”ח, עמ’ 184.

